NA CESTĚ POUŠTÍ

Původ materiálu
Jiří Gruber
Pořadí v lekci
24

Žalmy 136,1+16a+25 Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. Svůj lid vodil pouští, veškerému tvorstvu dává pokrm, jeho milosrdenství je věčné.

liturgické čtení-Ex 17,1-7

KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI

– **reptání Izraelců** (vv 16,3) je prvním hlasitým projevem poté, co dozněla píseň oslavující přechod Rudého moře. Toto reptání se bude opakovat celou cestu jako „refrén“ putování do zaslíbené země. Za tímto reptáním je nedostatek víry v Hospodina i nedostatek důvěry k Mojžíšovi. Není to ovšem postoj, který by byl příznačný jen pro putující Izrael, je to „přirozená“ reakce na nové, neprověřené Boží činy. Jak poznamenává Claus Westermann v knize Tisíc let a jeden den: *„Zpráva o cestě pouští tvoří rámec velké vsuvky zákonů v Exodu 16-18 a v Numeri 10-36. Přečteme-li si ji najednou, je nám nápadná její výrazná a vědomá monotónnost v tématech: vždy znovu jde o totéž – hlad, žízeň, únava. Znovu a znovu se líčí, jak je putující lid blízko smrti hladem, jak hyne žízní, jak únavou nemůže dál. A přece se stane vždy něco, co umožní pokračovat v cestě. ... Pak zůstane důležitou jen skutečnost Boha, který jedná, avšak ne na nějaké vyšší rovině, nýbrž na té, kde si musíme protrpět své, v hladu hladového, v žízni žíznivého, v otupělosti unaveného k smrti. To se nikdy neobejde bez reptání. A člověku v té situaci ani není možné reptání zazlívat. Proto je vyprávění o cestě pouští prostoupeno reptáním, nářky, žalobami. ... Nicméně: na této cestě pouští se s nimi setkal Bůh, a to tak, že na to později v lepších časech nikdy nemohli zapomenout. A opět – jako při záchraně na začátku – přetrvalo to silnější: Bůh pomohl.*"

– **poušť –** je důležitým zvěstným pojmem. Je to země hrozná (Dt 1,19), zpustlá (Ez 6,14) a země šeré smrti (Jr 2,6) – to vše proto, že v ní člověk nemůže žít sám ze svých sil. O to víc je to ovšem místo, kde smí vyvolený a vysvobozený lid zakusit, že Hospodinova věrnost a péče přesahuje každou lidskou úzkost i pomyšlení (viz Oz 2,14-15). I název pouště **Sín** (snad Slatina, Bahnisko? – tj. bez pitné vody a zdrojů živobytí) může zdůrazňovat, že šlo o místo bez

přirozených podmínek k životu. Zatímco předcházející stanoviště – Élim – se vyznačovalo 12 studnicemi a 70 palmami (Ex 15, 27), nyní se putující lid ocitl na místě bez prostředků k životu.

– **chléb a maso** jsou dary Hospodinovy věrnosti a milosrdenství, které umožňují život tam, kde po lidsku viděno, se žít nedá. Hned navečer mají dostat k jídlu maso a zrána chléb.

– **sláva Hospodinova** (16,7) – znamení Boží moci a přítomnosti uvidí Izraelci ještě dřív než slíbený pokrm. Sláva souvisí se „závažností“ Božího díla (srv. i Lk 2,9). Lid, který přestal brát vážně Hospodinovo zaslíbení nové budoucnosti, poznává, ba přímo ochutnává, že onen záchranný záměr platí navzdor všem překážkám a nepřátelství.

– **křepelky** jsou slíbeným masem. Tito ptáci táhnou v houfech územím. Jsou-li letem unaveni, dají se snadno chytit rukou. Biblické podání však vidí v této události div, jímž Hospodin zachraňuje lid. V pustině dává svému lidu obživu a možnost života.

-**mana, pokrm poutníků k zaslíbené zemi –** mana je chlebem, který umožňuje cestu k cíli, stanovenému Hospodinem. Bůh dává tento chléb i tehdy, když je lid nevěrný a musí čtyřicet let bloudit pouští. Avšak mana je pokrmem dočasným. Přestává, jakmile lid vstoupí do zaslíbené země. Je jen znamením toho, co přijde. A přece mana stačí, aby sytila jako „chléb vezdejší“ – totiž dávka na zítřejší úsek cesty. Takto mana sytí naději a dodává sílu krokům na cestě k zaslíbené zemi. Ba dokonce jako by ohlašovala slavnou budoucnost zaslíbené země, neboť je také „ochutnávkou budoucího“, ujištěním, že zaslíbená země není jen chiméra. Mana totiž nese znaky rajské: vypadá jak semeno koriandru, tedy jako „semeno štěstí“, a září jak pryskyřice (Nu 11,7) – což dobře souzní s „křišťálem“ rajské zahrady (Gn 2,12) i z nového Jeruzaléma (Zj 22,1). Chuť koláčů (Ex 16,31; srvn Nu 11,8), resp. „občerstvujícího oleje“ je vlastně příchuť „mesiášská“, příchuť pomazaného. Všechny příměry (barva, chuť) se tedy vážou k zaslíbené Boží budoucnosti, tu dar many předjímá. Proto také Izraelcům nezbývá při pohledu na „chleba spadlý z nebe“ než se ptát „Man hú“, tedy „Co to je“ – vždyť jim do klína padá „pozdrav z budoucnosti“, zatím ještě neznámé a neozkoušené.

Evangelista Jan používá zvěstných důrazů tohoto příběhu, aby dosvědčil, že takovýmto „pokrmem“ je Kristus – Pomazaný sám, resp. zvěst o něm (J 6,30-35). I církvi však tento chléb z nebe může připadat cosi neznámého a nového (viz J 6,9b – je vlastně ozvěnou otázky z Ex 16,15).

– **způsob sbírání many** vychovává lid, jak překonat přirozenou snahu zajistit se do budoucnosti. Na manu se očekává každý den znova. Stává se pak i symbolem pro slovo, které se také nedá „konzervovat“ (z dnes živého může být zítra zasmrádlá fráze)

– **dar vody v Refídim** (17,1) – Refidim (snad /noc/-ležiště) je dalším stanovištěm Izraelců (podle Nu 33 jedenáctým, dvanáctým bude Sinaj). Název vyznívá ironicky – jaképak „ležení“,

když tu není voda? I to dokresluje nouzovou situaci lidu na poušti: po hladu následuje žízeň. Lid, který ztrácí jistotu, propadá zlobě a hněvu, ty se pak snadno zvrhávají v násilí a zločin. Zmínka o kamenování stupňuje situaci – od rozhorleného slova už lid přechází „k činu“ (sr Nu 14,10). Kritickou situaci zažehnává Hospodinův zásah. Předchází lid (17,6), a tak „otevírá cestu“. Tomu odpovídá i pokyn, aby Mojžíš užil své hole.

– **Mojžíšova hůl** – která byla užita při rozdělení vod Rudého moře,

slouží nyní k vyvedení vody ze skály. Nejde o „kouzelný proutek“, výraz užitý v originále (odvozený od slovesa *rozšířit, rozhrnout, klestit*), vychází z celé „putovní“ souvislosti – Mojžíš má otevírat cestu navzdor překážkám, klestit cestu tam, kde se zdá neprůchodná. Mojžíšova hůl je tedy jakýsi „rozhrnovač“ nepřekonatelných bariér či „klestička“ skrze neprůchodné úseky cesty do zaslíbené země.

ÚSKALÍ TEXTU

– když si dupneme, dostaneme. Příběh nepotvrzuje tuto dětskou zkušenost. Hospodin neustupuje lidskému vzdoru, ale oslavuje své jméno.

– děti ze současné Evropy **neznají zkušenost hladu –** jakou poznala ještě např. válečná generace. Hlad a žízeň z biblického textu nelze zaměnit prostě za „nedostatky v rodinném zásobování“.

– měli se Izraelci v Egyptě skutečně tak dobře, jak projevují při svém reptání na poušti? Měli tam skutečně hrnce masa a chléb do sytosti? Pokud je vůbec měli, zaplatili je těžkou porobou, útlakem hmotným i duchovním. Právě v Egyptě hrozila lidu existenční záhuba. Obtíže putování působí tak, že si bezděčně **zkreslují** a **převracejí svou situaci,** podléhají iluzím a klamům.

– jsou snahy vysvětlovat křepelky i manu jako **běžný jev**. Někteří badatelé se snaží podstatu many nalézt mezi plodinami. Již samotná kniha Ex však naznačuje, že je zbytečné ztotožňovat manu s určitým botanickým druhem rostliny. I když se vysvětlení najde, smyslem oddílu zůstane, že je to Bůh, kdo dává život a vše k němu potřebné. O pravidelném zásobování manou – viz klíčové pojmy. Přílet křepelek je však jednorázový. V Nu 11,31-35, v Ž 78,26nn je zpráva o křepelkách rozvedena: Lidé se nemohli masa křepelek nabažit, chtivě je pojídali a sbírali do ohromných zásob. Hospodin se na ně rozhněval a potrestal je, křepelky víckrát nepřiletěly.

– na památku (tj. zpřítomnění někdejších zápasů a znamení) pro další izraelská pokolení měla být **nádobka s manou** (Ex 16, 31-34) uložena před Hospodinem – před schránu svědectví. Myslí se na schránu úmluvy a stan setkávání, ne-li až na Šalomounův chrám. Rozkaz, který

Áron dostává, tedy mohl být splněn až v pozdější době. Je vidět, že dnešní podoba textu pochází z doby mnohem pozdější; původní vyprávění bylo rozšiřováno o mladší dodatky. Zároveň je zřejmé, že biblické autory netrápí otázka, „jak to přesně bylo“, ale „co ona dávná událost pro nás znamená dnes“.

– pramen vytrysklý ze skály dostává dvě **jména: Masa** = pokušení a **Meriba** = spor (odpor). Pro budoucnost mají tato jména připomínat lidu jeho zatvrzelost a vzpurnost. Zatímco jiní staví památníky svých vítězství, cestu do zaslíbené země lemují „památníky nedověry a zatvrzelosti“. Patří to k jedinečnosti biblického podání, proto se tyto projevy odporu nemají zastírat – a zároveň je nelze líčit jako příznaky nedověry Izraele, kterou už církev netrpí. Je to přesně naopak – právě znalost nedověry exodu nám umožní pochopit a domyslet „kvalitu odporu“, který kladou Ježíšovu zvěstování jeho nejbližší příznivci.

– **vyústěním vyprávění** by nemělo být „reptání“ (to je výchozí situace), nýbrž **dary many**, masa, vody; projevy slávy Hospodinovy. Vaše vyprávění by mělo mířit k oslavě Hospodinovy věrnosti a stále nových darů. Vždyť nejde jen o „cestu pouští“, ale i o cestu lidu víry dějinami.

POMŮCKY

– fotografie nespokojeného davu; obr. hladových a žíznivých; obr. pouště.

– plodiny (nebo jejich vyobrazení), které se dají užít bez úpravy.

– letáček charitativní společnosti nebo nadace a popis její činnosti.

-obrázky ničení přebytečných potravin kvůli cenám na trhu.

– praktická sbírka hraček apod. pro potřebné.

MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU

Otázka pro mladší a střední školní věk

Víte, co dělají malá mimina, když jim něco chybí?

(Brečí a brečí. Neumí říct, jestli mají hlad nebo žízeň, jestli potřebují přebalit, nebo jim leze zoubek a bolí. Ať jsou nespokojená s čímkoli, pořád jen řvou. Ale rodiče a u zvlášť malých dětí hlavně maminka, si dovedou poradit. Jako by tu byl dešifrovací – rozeznávací kód, který

umožní poznat, co dítě potřebuje. Není to žádné velké tajemství – tím znamením, tedy kódem je láska. Podobné to bylo i mezi Hospodinem a jeho lidem, který v těžkých podmínkách putoval po poušti.)

Jaký jste dostaly největší, nejvýznamnější dar? Jak dlouho vám vydržela radost – pořád, nebo se vytratila?

(Upozorněte děti, že vděčnost není něco přirozeného, že se jí musíme učit, že se spíše projevujeme jako nevděčníci – ve velkém i malém. Napadne je, kde jsme nevděční jako jednotlivci, rodina, širší společenství?)

Otázka pro střední a starší školní věk

– poznali jste někdy, co je to skutečný hlad – nebo my už nemáme možnost takovou zkušenost udělat?

(upozorněte děti, že pro nás je zkušenost „hladu a žízně“ z každodenního života nepředstavitelná. To, čemu obvykle evropské děti říkají hlad, je jen neuspokojená chuť, nikoli skutečné vyhladovění.)

– ukažte obrázek nějaké stávky či demonstrace. Oč těmto lidem jde? Hrozí jim smrt hlady či žízní? (i když není na místě zlehčovat požadavky stávkujících, přece je dobré si uvědomit, že současná sociální problematika nesouvisí s otázkou „přežití“, ale spíše kvality, úrovně života. Zároveň můžete upozornit, že při „davových“ protestech se vždy snáze obviní druhá strana, málokdy je prostor pro sebekritické zkoumání).

OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

a) poznámky a osnova pro mladší školní věk:

Nepřetěžujte reptání příliš mnoha významy. Buď si vyberte jednu nebo druhou navrženou motivaci ("brek“ nebo „nevděk) – a v jejím světle nouzi i dar chleba a vody proberte. Můžete také vyprávět podle BD, úloha č.27

I. Motivace

II. Reptání lidu – projev nevděku a nevíry, že Hospodin vytrvá v otevírání budoucnosti.

III. Mojžíš reptající lid nezatracuje, ale prosí Hospodina o pomoc

IV. Bůh dává chléb z nebe – posila na cestu. Každý den přichází nový, čerstvý chléb

V. Když se do cesty postavila jako nepřekonatelná překážka žízeň, Bůh dává vodu

VI. Dary many i chleba jsou dary Boží věrnosti, zaslibují novou budoucnost

b) poznámky a osnova pro střední a starší školní věk

Reptání zkuste vyložit ve dvou rozměrech – začíná nedůvěrou v novou „Boží“ budoucnost – a ústí do falešné idealizace minulosti. Dary many i masa a vody překvapují především svou nečekaností – a potvrzují Boží záměr vést lid do nové budoucnosti. Únava, vzdor, podezírání a nedůvěra se ve světle darů a znamení ukazují jako krátkozrakost, malichernost nebo svázanost s beznadějnou minulostí. Můžete zkusit využít významu jmen – která představují cosi jako „cestopis nevěry“ a památníky slávy Hospodinovy.

I. Motivace – co to je opravdový hlad?

II. Izrael hladoví a přestává důvěřovat Mojžíšovi

III. Nedůvěra v budoucnost přerůstá ve falešnou idealizaci minulosti

IV. Hospodin oslavuje své jméno darem many

V. Úžas obdarovaných a nařízení pro užívání many

VI. Žízeň na dalším stanovišti a opětné reptání

VII. Mojžíš je poslán užít hůl – a proklestit další cestu

VIII. Putování připomíná slávu Boží věrnosti i neslavné dějiny zatvrzelosti a nevděku

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE – ŠKOLA ŽIVOTA

Většina z vás chodí do školy, máte různé předměty, v každém se učíte něco jiného. V matematice počítat, v biologii o přírodě, v dějepise o minulosti. Ale existují i jiné školy. Nemají budovy ani učebnice, ale jsou stejně důležité. Jedné z nich se říká škola života. V ní se člověk dostává do různých neplánovaných a nepředvídaných situací a musí si umět poradit. Třeba, když se malé dítě ztratí v nějakém velikém obchodě. Nejprve pláče a neví, co má dělat. Ale pak si uvědomí, že si musí nějak poradit samo. Třeba se obrátit na někoho dospělého, říci mu své jméno a co se stalo a on ho dovede k rozhlasu, z kterého se rodiče dozví, kde ho mají hledat. Jsou to nepříjemné chvíle, ale kdyby se nám příště stalo něco podobného, už budeme vědět, co máme dělat. Nebo někdo musí do nemocnice. Nejprve je mu smutno, že u sebe nemá maminku a své hračky. Ale nakonec si i tady najde kamarády a vydrží být sám, aniž by celou noc proplakal. Ve škole se takové věci neučíme. Život nás však do nich hodí bez přípravy a my to musíme nějak zvládnout. Tak postupně sbíráme zkušenosti a stáváme se dospělými.

Podobnou školou potřebuje projít i naše víra v Boha. Nestačí se jen naučit, že Pán Bůh je hodný a laskavý, a věřit v jeho existenci. Nestačí se naučit nazpaměť pár biblických veršů, otčenáš a modlitbičku z Broučků. Člověk se musí naučit z víry skutečně žít. Nespoléhat jen sám na sebe, ale svěřit se Bohu a odvážit se s jeho pomocí nových věcí. Takovou školou víry bývají často situace, kdy si sami vůbec nevíme rady. Třeba když jsme vážně nemocní, my nebo někdo nám blízký. Nebo když je před námi úkol, na který zjevně nestačíme, a přitom je to věc potřebná a nutná. Třeba se k něčemu přiznat nebo si něco vzít na starost. V takových chvílích člověk pozná, jak je víra důležitá a jak významně nám může pomoci. Někdy nás Pán Bůh do takových nečekaných situací sám přivádí, abychom si mohli svou víru v něho tak říkajíc vyzkoušet. Jen tak poznáme, jak mnoho nám může dát. Za takové zkoušky je pak člověk vděčný, protože mu pomohou zvládnout i situace mnohem těžší.

II. REPTÁNÍ

Když Hospodin vyvedl lid z Egypta, nevedl je rovnou cestou podél pobřeží do země zaslíbené. Vzal je oklikou přes poušť. To byla krajina, v které Izraelci neuměli žít. Až dosud bydleli v Egyptě, kde sice museli těžce pracovat, ale veškerou obživu měli zajištěnou. Byli zvyklí na pravidelné závlahy, které jim poskytovala řeka Nil, podobně jako jsme dnes zvyklí koupit si

jídlo v obchodě a nebo si ho vzít rovnou z ledničky. Dovedete si však představit, že by v žádném obchodě neměli nic k jídlu ani k pití a lednička by byla prázdná? Něco podobného se stalo Izraelcům, když se dostali do pouště. Zde se nedalo nic pěstovat ani sklízet, protože tu téměř neprší. Roste tu jen pár pichlavých bodláků, které sotva stačily jejich stádům. A Mojžíš je vedl dál a dál. Jako kdyby vůbec neměl rozum. Co budou jíst? Co budou pít? Brzy toho měli všichni po krk a odmítli jít dál. Měli hlad, měli žízeň a před nimi žádná jistota.

A jak už to bývá, když má před sebou člověk něco nového a nejistého, začíná si nejen stěžovat na přítomnost, ale i idealizovat to, co bylo. A tak naráz začali mnozí egyptské otroctví chválit a tvrdili, že v Egyptě by jim bylo mnohem lépe: „Tam jsme měli plné hrnce masa a dostatek chleba. Ale tady na poušti umřeme hlady.“ Jejich hněv se obrátil proti Mojžíšovi a Áronovi. Ti si sami také nevěděli rady, ale obrátili se o pomoc k Hospodinu.

III. HOSPODIN NABÍZÍ POMOC

Pán Bůh je do této situace uvedl záměrně. Právě poušť byla jako stvořena k tomu, aby se na něho naučili spoléhat. V Egyptě si mohli myslet, že obživu jim dává Nil. V zaslíbené zemi budou v pokušení myslet si, že za všechno vděčí jen svému vlastnímu úsilí a pilné práci. Ale v poušti tomu bylo jinak. Zde byli pouze oni a Bůh. Dobře si tak mohli uvědomit, že se bez Boha neobejdou. Jinak by nikdy nepoznali, za co všechno mu vděčí. Proto jim Bůh odpustil jejich reptání i touhu znovu vlézt od otrockého chomoutu. Chtěl jim ukázat, že svoboda a důvěra v Boží pomoc je sice náročná, ale krásná a nesrovnatelná sě vším, co dosud v Egyptě poznali.

Mojžíš lidu oznámil: „Ještě dnes večer se najíte masa, kolik kdo bude chtít, a zítra ráno vám dá Bůh chléb.“ Mnohým z Izraelcům to bylo k smíchu. Jak by se na poušti, kde je jen samý písek a pár nejedlých trsů trávy, mohl vzít chleba a maso pro tolik lidí? To nám ho sem snad Egypťané dovezou? Ale jako už tolikrát, lidská představivost se ukázala být krátká. Bůh má mnoho způsobů, jak nám pomoci, o nichž my nemáme ani tušení. A přitom to kolikrát mohou být věci docela prosté a zdánlivě samozřejmé.

Když se Izraelci večer utábořili a s kručícími žaludky se chystali uložit ke spánku, naráz se zatmělo. Ale nebyl to mrak, z kterého prší. Bylo to hejno ptáků, které na své dlouhé pouti do teplých krajin přelétávalo poušť a na večer se sneslo k odpočinku. Poušť byla brzy celá černá, kam jen oko dohlédlo. Mojžíš řekl: „To je maso, které vám posílá Hospodin.“ Tehdy bylo běžné chytat ptáky do sítí, podobně jako se chytaly ryby. Bylo to jídlo chudých lidí. Izraelci se nerozpakovali, každá rodina si pochytala několik křepelek a upekli si je na ohni. Ještě ten den měli všichni maso, ačkoli se jim to ještě před několika hodinami zdálo být nemožné. Pán Bůh se o nás umí postarat, i když se nám zdá, že je všechno marné a že je zbytečné o něco se

snažit.

IV. HOSPODIN DÁVÁ CHLÉB

Ale to ještě nebyl všem překvapením konec. Když se ráno probudili, jejich děti už běhaly venku a volaly: „Co to je?“ – hebrejsky: „Man hú?“ Celá poušť byla pokryta jakoby jíním, podobně jako když se ráno snese rosa nebo sníh. Bylo to cosi bílého, a jak už to bývá, děti musely zkusit, jestli to náhodu není k jídlu. A hle, ono to bylo dobré a hlavně sladké. Brzy bylo vidět izraelské rodiny, jak do všech svých nádob sbírají ty bílé chomáčky. Začali tomu říkat mana. Když to Mojžíš viděl, jen se usmíval a každému říkal: „Vidíte, to je chléb, který nám dal Bůh z nebe. Nikdo z nás ho nezasel, nikdo z nás ho nezaléval, a přece je tady a my ho můžeme jíst! Není Bůh dobrý a laskavý? Nedokáže se snad o nás postarat i v této nehostinné poušti?“ A protože Izraelcům mana chutnala, nikdo už nereptal a každý sbíral, aby měl co největší zásoby.

Ale Mojžíš řekl: „Teď se pěkně rozdělíme. Která rodina nasbírala víc, než potřebuje, dá těm, kdo sbírat nemohli.“ Někteří se sice bránili, ale Mojžíš je rázně umlčel: „Vyrostl snad ten chléb na tvém poli? Nedostal jsi ho darem? Tak se pěkně rozděl! Však zítra dá Bůh chléb znovu.“ Jenže právě o tom mnozí pochybovali. Nikomu nic neřekli a sami pro sebe si udělali tajné zásoby. Vždycky se najdou takoví, kteří Pánu Bohu příliš nedůvěřují a víc myslí na sebe než na druhé.

Ale příští ráno bylo v izraelském táboře hotové pozdvižení. Ti, kteří věřili, že se o ně Hospodin postará i další den, klidně sbírali novou manu, která se opět k ránu snesla okolo tábora. Ale ti, co si přispali, protože měli bohaté zásoby, se probudili do hrozného smradu! Mana, kterou si nechali ze včerejška, páchla na sto honů a každý hned věděl, kdo jsou ti, kteří myslí jen sami na sebe. Měli z toho pěknou ostudu.

Jenže právě takovými zkušenostmi se člověk učí a poznává, co to znamená důvěřovat Bohu a jak dopadne ten, kdo spoléhá jen sám na sebe. Příští den už se všichni rozdělili, nikdo si nic nehamounil a ráno jim Hospodin dal opět nový chléb. Chutnal podobně jako medový koláč.

Když už mana padala šestý den, Mojžíš řekl: „Dnes si ji nasbíráte dvojnásobné množství. Zítra je den odpočinku, kdy je člověk osvobozen od vší práce. Bůh vás opatří na zítřek již dnes.“ Izraelci se divili, ale poslechli a nasbírali dvojnásobné množství. A skutečně. Další den mana nepadala, ale oni měli přesto co jíst a nezkazilo se to. Tak je Hospodin připravoval, aby pochopili, v čem je smysl dne odpočinku. Až později vejdou do zaslíbené země a budou v pokušení pracovat „od nevidím do nevidím“, aby nespoléhali jen na své úsilí a umění. Už na poušti se měli naučit odpočívat, protože Bůh nám dává víc, než potřebujeme. Proto si můžeme vzít každý sedmý den dovolenou.

V: BŮH DÁVÁ VODU

Člověk dokáže vydržet bez jídla řadu dnů a bez masa se, když na to přijde, obejde úplně. Ale bez vody vydrží člověk jen pár dnů a umře. V Egyptě to bylo snadné, podobně jako u nás. Prakticky všude, kde se vykope dostatečně hluboká díra do země, se objeví voda. Ale na pouští byl s vodou největší problém. Izraelské měchy nebyly bezedné, a tak vždy znovu byli postaveni před problém, kde hledat vodu. Nejčastěji ji našli podle kousku zeleného území v poušti, které signalizovalo, že zde je ukrytý zdroj vody. Ale často se dostali do oblasti, kde kolem nich byly jen holé skály a nikdo nevěděl, kde vodu hledat.

Na jednom takovém tábořišti dostoupila krize vrcholu. Jako by všichni zapomněli, jak věrně se o ně Hospodin až dosud staral. Znovu se obořili na Mojžíše: „ Když nám hned teď nedáš vodu, tak tě ukamenujeme. To ty jsi tím vším vinen. Kdo nás sem přivedl? Kdo nám sliboval, že budeme svobodní? Kdo nás nachytal na to, že budeme žít v úrodné a bohaté zemi? Až dosud se potloukáme po poušti, sami nevíme, kam jdeme, a ještě máme žízeň! Jestli nám nebylo v Egyptě lépe! Kdyby nás Hospodin opravdu vedl, tak bychom nikdy nemohli takhle strádat!“

Mojžíš neodpověděl. Svou úzkost a smutek však svěřil Pánu Bohu. Hospodin mu řekl: „Proč mě stále pokoušejí? To mi pořád ještě nevěří?! Já jim ukáži, že pod mým vedením nikdo žízní neumře. Jdi a postav se ke skále. Udeříš do ní holí a ukáže se pramen vody.“ Mojžíš svolal lid a před zraky všech učinil, co mu Hospodin přikázal. Udeřil do skály a po chvíli se ukázala voda. Právě v těch místech, kde by jí nikdo z nich nečekal.

Když ukojili svou žízeň a naplnili všechny nádoby, chtěli se rozejít. Ale Mojžíš je zastavil a řekl: „Tohle místo si budeme pamatovat. Každý pramen přece musí mít název.“ Někteří navrhovali, že by se to místo mohlo jmenovat Studna záchrany. Jiní mysleli Skalní pramen. Další se chtěli Mojžíšovi zavděčit a proto navrhli: Mojžíšova ústa. Ale on to všechno zavrhl a dal tomu místu název, který se sice nikomu nelíbil, ale byl pravdivý: Massa a Meriba. To znamená: Pokušení a Hádka. A hned to vysvětlil: „Toto přece není památník naší víry, ale naší nevěry! Jen ať si naše děti připomínají, jací jsme byli nevděční. Snad se z toho poučí.

MODLITBA

Pane Bože, ty víš, jak často si stěžujeme a naříkáme. Býváme nespokojení a svádíme vinu na druhé. Ale ty nám pomáháš a ukazuješ cestu i tam, kde ji sami nevidíme. Děkujeme ti za všechny obtíže, které jsme s tvou pomocí překonali, a dej, ať se na tebe dovedeme více spoléhat. Amen

PODNĚTY PRO ROZHOVOR

– dokáží lidé být spokojení s tím, co mají?

– pokuste se vyjmenovat pět úplně nejdůležitějších věcí, kterých je potřeba, aby člověk přežil. Může jich být méně než pět?

– v dějinách církve jsou období, kdy lidé dávali svůj majetek do společného vlastnictví. Víte o těchto pokusech?

– pamatují si lidé víc dobré události, nebo těžké a zlé doby?

– slyšeli jste někdy někoho říkat: „Dříve za našeho mládí bylo všechno lepší.“ „Za komunistů bylo líp“? Jestli to někdy uslyšíte, vzpomeňte si na 'egyptské hrnce masa'. Pokud by podobný výrok vypustil z úst křesťan, určitě trpí ztrátou paměti. Zapomněl, že spousta věřících lidí nesměla vykonávat určitá zaměstnání, že věřící děti zpravidla nesměly studovat, že se nesmělo svobodně učit náboženství a mnoho a mnoho dalších postihů musely církve a věřící snášet. Hovoříte někdy o těchto věcech doma? Pečujte o svou paměť, aby spolu s ní nezmizela i vděčnost Pánu Bohu za to, že se o nás stále stará.

Odkaz na pracovní list
24 Na cestě pouští
24 Na cestě pouští - st
Odkaz na píseň
Oheň plál (SV234)
Posila na cestu (SV135)
Vše dobré, co máme (BTS19)
Pane, slyš náš hlas, chcem tě chválit zas
Pane Bože, prosíme tě (BTS32)
Dopřej mi chuť k jídlu, Pane
Kdo na kolenou klečí, vídá dál
Spolu lámejme chléb na kolenou
Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám
Cílová skupina
Mladší školní
Starší školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu Starý zákon 1
Biblický odkaz (kat)
Exodus 16,1–5

Exodus 16,13–31

Exodus 17,1–7